

วิชาเรียนที่นักศึกษา

Irwin T. Sanders, **Rural Society.**
New Jersey : Prentice-Hall, Inc.
Englewood Cliffs, 1977, 170 pages

หนังสือเรื่อง **Rural Society** ของ Irwin T. Sanders แห่งมหาวิทยาลัยบอสตัน สร้างรัฐอเมริกา ซึ่งพิมพ์ออกจำหน่ายเมื่อปีที่แล้ว (๑๙๗๗) เป็นหนังสือที่ควรได้รับความสนใจจากนักศึกษาวิชาสังคมวิทยานบทอย่างยิ่ง ทั้งนี้ด้วยเหตุผล ๒ ประการคือ ประการแรก หนังสือเล่นน้ำพูดถึงชีวิตและบัญชาของสังคมชนบทที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่ ทำร้าสังคมวิทยานบทส่วนใหญ่ที่มีอยู่เดิม ล้วนแต่ เขียนขึ้นเมื่อประมาณ ๑๐-๒๐ ปีมาแล้วแทนที่ส่วน เนื้อหาของหนังสือเหล่านั้นจึงค่อนข้างล้าสมัย ไม่ทัน ท่อเทหุการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประการที่สอง หนังสือของ Sanders มีให้พูดถึงสังคมชนบทในประเทศไทยอย่างมาก ดังเช่นการทำสังคมวิทยา ชนบทส่วนใหญ่ หากให้พูดถึงและให้ความสนใจถึง สภาพและความเป็นไปของสังคมชนบทในประเทศไทย กำลังพัฒนาหรือประเทศไทยกรรมด้วย ได้ยกตัว อย่างจากประเทศไทย ทั่วโลก เช่น อาร์เซีย ลาติน อเมริกา ยุโรป ตะวันออกกลาง เป็นต้น

แนวทางทฤษฎีที่ผู้เขียนใช้ในการศึกษาสังคมชนบท ใน **Rural Society** คือแนวทางทฤษฎีที่มองสังคมชนบท ว่าเป็นระบบที่ประกอบด้วยส่วนย่อยๆ ต่างๆ ซึ่งทำงาน ที่เพื่อสนับสนุนความจำเป็นของระบบ ส่วนย่อยเหล่านี้ จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวอยู่เสมอเพื่อให้ระบบ

ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ แนวทางทฤษฎีนี้สนใจศึกษา โครงสร้างของระบบ องค์ประกอบต่างๆ ที่ทำให้ ระบบสังคมทำงานอยู่ได้ ตลอดความสัมพันธ์ที่ระบบ กับระบบสังคมอื่น ๆ กันนั้นหนังสือเล่นนี้จึงเป็นการ ศึกษากระบวนการที่สังคมชนบทรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมใหญ่กว่าอย่างเต็มที่มากขึ้นและในขณะเดียวกัน ก็ยังรักษาสถาบันเดิมหลาย ๆ อย่างของตนไว้ การ ศึกษาสังคมชนบทด้วยวิธีเช่นนี้เป็นการของชนบท ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากกว่า การมองชนบท ในฐานะที่เป็นภูมิภาคที่ขาดออกจากกันที่

หนังสือเล่นนี้มีทั้งหมด ๓ บท บทแรกปูพื้นที่ การอธิบายโครงสร้างและลักษณะของสังคมชนบท ตลอดจนพูดถึงโครงเรื่องและแนวทางทฤษฎีที่ใช้ในการ ศึกษาสังคมชนบทของหนังสือเล่นนี้ บทที่ ๒ และ ๓ พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนและสภาพแวดล้อมทาง ภูมิศาสตร์อันเป็นบื้นที่สำคัญในการกำหนดลักษณะ ความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ ของสังคมชนบท ประเด็นที่ พูดถึง เช่น แบบแผนการใช้ที่ดินสำหรับทำการเกษตร การตั้งถิ่นฐานแบบต่าง ๆ เป็นต้น

บทที่ ๔ และ ๕ เป็นเรื่องของเศรษฐกิจ บทที่ ๔ พูดถึงช่างงานทางเศรษฐกิจในระบบการเกษตรที่ กำลังพัฒนาให้เป็นการเกษตรสมัยใหม่ เปรียบเทียบ ระบบเศรษฐกิจประเทศกับระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ ก่อตัวดึงบทบาทขององค์กรทางเศรษฐกิจ เช่น สถาบันใน การเชื่อมโยงสังคมชนบทเข้ากับสังคมเมือง บทที่ ๕ พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของที่ดินกับ ผู้ใช้ที่ดิน การดีดครองที่ดินและการปฏิรูปที่ดินแบบ ต่าง ๆ รวมทั้งบัญชาและข้อตกลงที่มีผลบังคับใช้

บทที่ ๖ พุดถึงหน้าที่ของครอบครัวและลักษณะของประชากรในชนบทการเปลี่ยนแปลงของประชากรชนบทในแห่งของขนาดและการอพยพย้ายถิ่น

บทที่ ๗ พุดถึงบทบาทของครอบครัวในการเรื่องโยกนในชนบทเข้ากับคนในเมือง เช่น ระบบอุปถัมภ์ กล่องจันทร์ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางขนาดและโครงสร้างของครอบครัวในชนบทมีส่วนในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างชนบทกับเมืองอย่างไรบ้าง

บทที่ ๘ เปรียบเทียบระบบความเชื่อและค่านิยมของสังคมชนบทประเพณีและสังคมชนบทที่กำลังเปลี่ยนแปลง

บทที่ ๙ และ ๑๐ พุดถึงการศึกษาในชนบท บทบาทของการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการและการศึกษาอย่างเป็นทางการ เป้าหมายและการศึกษาระบบโรงเรียนในชนบทความแตกต่างทางการศึกษาระหว่างชนบทกับเมือง บทบาทของการศึกษาในการกระตุ้นให้ชาวชนบทกระตือรือล้นที่เปลี่ยนแปลงสังคมของตนให้ดีขึ้น

บทที่ ๑๑ และ ๑๒ พุดถึงระบบการปกครอง การปกครองท้องถิ่นแบบท่างๆ การรวมกลุ่มของเกษตรกร ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองในท้องถิ่นกับการปกครองส่วนกลาง บทบาทของรัฐบาลกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในชนบทอุปสรรคท่างๆ ที่ขัดขวางการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาชนบทของรัฐบาลส่วนกลาง ในประเทศท่างๆ และบทสุดท้ายสรุปลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างชนบทกับเมืองในด้านต่างๆ

หนังสือเล่มนี้ได้เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมชนบทด้านต่างๆ ไว้ทุกด้านอย่างมีระบบในลักษณะที่ไม่ละเมิดซับซ้อนยากแก่การเข้าใจ คั้นนั้นผู้อ่านหนังสือเล่มนี้จะได้รับประโยชน์สมดังที่ผู้เขียนได้ทั้งใจให้หนังสือเล่มนี้เป็นตำราเบื้องต้นที่แนะนำให้ผู้อ่านเข้าใจสภาพความเป็นไปและบัญญาของสังคมชนบทให้

กว้างที่สุด เพื่อจะได้สามารถศึกษาค้นคว้าบัญชาต่างๆ เกี่ยวกับสังคมชนบทให้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นท่อไปได้

จุไรรัตน์ จันทร์ช่วง

แผนกอิสระสังคมวิทยาฯ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติการย้อมอินเดีย

เพชรี สุมิตร

โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๒๐

๑๙ หน้า ราคา ๒๔.๐๐ บาท

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนเรียบเรียงมาจากทำราประวัติการเรียนการสอนวิชาอารยธรรมตะวันออก ยกประสงค์ก็คงเพื่อให้เป็นทำราประวัติการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และผู้สนใจในสาขาวิชานี้อีนๆ ๆ

เป็นที่น่าสังเกตว่าหนังสือภาษาไทยเกี่ยวกับประวัติการย้อมอินเดีย ทั้งแท้ยุคโบราณถึงปัจจุบัน ในคลาบทั้งสือถือน้อยมากแม้ว่าจะเป็นวิชาที่เป็นกีสอนในหลายมหาวิทยาลัย (บางแห่งถือเป็นส่วนหนึ่งของวิชาพื้นฐาน หรือวิชาบังคับสำหรับผู้ที่เรียนเอกประวัติศาสตร์) ก็ตาม นอกจากหนังสือของอาจารย์เพชรี สุมิตร เล่มนี้ แล้วเท่าที่พอจำได้ก็มี หนังสือประกอบ

การเรียน “วิชาประวัติศาสตร์อินเดีย” ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เขียนโดยอาจารย์ประภัสสร บุญประเสริฐ และ พนอินอินเดีย ชื่อ กรุณา คุณลาสัย แบล็มจาก “The Discovery of India” ของเนห์รู นอกจากนั้นก็ไม่อยู่ในลักษณะที่กล่าวถึงอินเดียอย่างสมบูรณ์ พอก็จะใช้ประกอบการสอนได้ เพราะบางเล่มเป็นการมองอินเดีย จากสายตาของนักการศาสนา หรือนักท่องเที่ยวเท่านั้น

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้เรียบเรียงเป็นแบบพงศาวดาร ผู้เขียนเริ่มทันทีความทึ่งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในเอเชีย สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในอินเดีย เรื่อยมาจนถึงสมัยอังกฤษปกครองอินเดีย อิสราภาพของอินเดียและป้ากีสถาน

บทที่ ๑-๓ เป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับ คำว่า อารยธรรม ความหมาย สาเหตุของการเกิด การเดินทางโดยการอ้างอิงนักประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียง เช่น อาร์โนลด์ เจ ทอยน์นี เอ็นรี ทอมส์ บักเกล เป็นต้น

บทที่ ๔-๗ มุ่งเข้าเรื่องอินเดีย เริ่มจากลักษณะภูมิประเทศอินเดีย การค้นพบอารยธรรมโบราณ บริเวณลุ่มแม่น้ำสินธุ และอารยธรรมบริเวณลุ่มแม่น้ำสินธุ การรุกราน และอารยธรรมของชนชาติอารยัน กำเนิดของศาสนาต่าง ๆ ในอินเดีย ซึ่งมีลักษณะร่วมกัน คือ การสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ที่กระจัดกระจาย ต่อสู้กันเองระหว่างรัฐ ลักษณะการเขียน ทั้ง ๔ บทเป็นแบบบรรยายมากกว่าการวิเคราะห์ หรือแยกแยะประเด็นความสำคัญต่าง ๆ ให้เด่นชัด ซึ่งผู้อ่านที่เริ่มทันศึกษาจะพบความยากลำบากในการสรุปความคิด และ ลักษณะสำคัญ ๆ เกี่ยวกับสังคมอินเดีย ในยุคหน้างาน

การให้ความสำคัญกับคัมภีร์พระเวทมหาภัย รวมยัทธะ และ มหาภารตะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับภวัตติกาชีวีเป็นแก่นของลัทธิ Hindoo ยังน้อย

เกินไป เมื่อคำนึงถึงอิทธิพล ของคัมภีร์และวรรณคดีเหล่านี้ที่มีต่อสังคมอินเดีย ยกตัวอย่างเช่นในภวัตติกาเน็นการกระทำการหน้าที่ของวรรณะว่าเป็นจริยธรรมสูงสุด ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางระบบเศรษฐกิจ การเมืองจากการบุน蹶ราชอาณาจักร ซึ่ง ราชะ โถยกความร่วมมือของพระราหมณ์ก้าวขึ้นมาเมื่ออำนาจมาขึ้น เช่นกัน

ในหัวข้อ “กำเนิดของศาสนาต่าง ๆ ในอินเดีย” ในหน้า ๒๕ ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นสาเหตุที่ชักจูงประการหนึ่งของกำเนิดพุทธศาสนา และชนศาสนาคริสต์ว่า

“ชนชั้นสูงในอินเดีย โดยเฉพาะพวกที่อยู่ในวรรณะภัตติกิริย์เริ่มไม่พอใจที่พากเพียรมีอำนาจมากขึ้นไม่พอใจในพิธีการอันยุ่งสับสน ไม่พอใจที่จะเห็นอิทธิพลของคัมภีร์พระราหมณ์มีเหนือชีวิตจิตใจคนมากขึ้นทุกที่ จากความไม่พอใจนี้ ทำให้มีผู้เริ่มก่อหลักปรัชญาใหม่ ๆ ขึ้นมากมาย” ประเด็นข้างต้นนี้ ผู้เขียนสรุปได้ชัดเจน แต่ถ้าหากผู้เขียนขยายความไปถึงปรัชญาของพุทธศาสนาที่มีลักษณะต่อต้านระบบวรรณะซึ่งสอดคล้องกับความเดิบโภของชนชั้นกลาง (พ่อค้า) ในสมัยนั้นแล้วก็จะทำให้ผู้อ่านໄດ้เข้าใจมากขึ้นว่า ศาสนาพุทธได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางยิ่งในสมัยนั้นอย่างไร

บทที่ ๘-๑๑ เป็นระยะเวลาที่ราชวงศ์โมริยะ กุปตะ โมกุล ได้เข้าร่วบรวมคืนแคนส่วนใหญ่ของอินเดียไว้ในอำนาจ เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้เขียนไม่ได้เน้นให้เห็นลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของประวัติศาสตร์อินเดียควบคู่ไปด้วย คือ ความระส่าระสาย ภายในชุมพุทธวิปการสู้รบແย่งชิงอำนาจกันระหว่างพระมุข ของรัชต์คลօມajanam หรืออังกฤษเข้ามารครอบครองอินเดียแล้วนั้นแหล่ง อินเดียจึงสามารถรวมกันเป็นชาติที่มีจิตสำนึกร่วมกันได้

การบรรยายเหตุการณ์และอารยธรรมอย่างคร่าวๆ ในแต่ละยุค พอกำให้ผู้อ่านได้ความคิดบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอารยธรรมคุปตะ ซึ่งถือกันว่าเป็นยุคทองของอินเดีย ผู้เขียนได้ให้รายละเอียดทั้งปัจจุบัน วรรณคดี การก่อสร้าง การบันรูป การวาดภาพ และศิลปวิทยาการต่างๆ ฉะนี้อีกมากกว่าสิบม้วนอีก เพียงแต่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึงในแบบเรียบง่ายเท่านั้น ก็ทำให้เกิดความสงสัยในเบื้องต้นว่าความเรียบง่ายเรื่องเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร โดยไม่มีฐานทางเศรษฐกิจ กระหนนหรือ แม้แต่อารยธรรมคุ่มน้ำสินธุ เมื่อ ๕,๐๐๐—๕,๐๐๐ ปี ก่อนนั้น เรากับพยัคฆ์ชาวบืนหลังสูงแสดงความรุ่งโรจน์ทางเศรษฐกิจมา ก่อน ระบบและพัฒนาการเป็นขั้นตอน เทคนิคในทางการค้า การคิดเรื่องเหล่านี้ย่อมเป็นอารยธรรมส่วนหนึ่งทั้งสิ้น และยังสามารถอธิบายเหตุผลที่เหตุใด “ยุคทอง” จำเปาะท้องมาเกิดในสมัยคุปต์ได้อีกด้วย

บทที่ ๑๒—๑๓ เป็นบทที่กล่าวถึงสมัยอังกฤษปกครอง อินเดียถึงอิสรภาพของอินเดียและปักษ์สถาน ผู้เขียนได้เริ่มต้นบทโดยการกล่าวข้อนี้ให้เห็นอิทธิพลของชาติตะวันตกอื่น ๆ ในเบื้องต้น การเข้ามาของอังกฤษ การขยายอิทธิพลของอังกฤษในอินเดีย รูปแบบการปกครองอินเดียของอังกฤษผ่านทางบริษัทการค้า การเผยแพร่การศึกษาในแบบตะวันตกแก่อินเดีย ระบบการเก็บภาษีของอังกฤษบนภูมิป้อม ปี ๑๘๕๗ มีผลให้รัฐบาลอังกฤษเข้าปกครองอินเดียโดยตรง ผลประโยชน์ที่อินเดียได้รับภายใต้การปกครองของอังกฤษ ที่สำคัญคือก่อให้เกิดหมู่ชั้นกลาง ผู้ได้รับการศึกษาทางตะวันตก และพัฒนามาเป็นกลุ่มชาตินิยมเรียกร้องเอกราชต่อไป บทบาทของคนเชื้อต่อการเรียกร้องอิสรภาพบัญชาการแตกแยกระหว่างชนกุลและนักล้มภัยในอินเดีย นำมาริชการแยกตัวเองเป็นอินเดีย และปักษ์สถานอย่างอิสระ บัญชาการขัดแย้งระหว่างอินเดีย และปักษ์สถานกรณ์แคร์เมียร์ นโยบายต่างประเทศของสองประเทศ การปกครองประเทศหลังการได้รับอิสรภาพ

ทั้งหมดนี้เป็นได้ยั่งยืนอีกอย่างยาวนานต่อไป แต่การสรุปเหตุการณ์ถึง ๓ พศวรรษ ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์ช่วงที่มีเหตุการณ์สำคัญ และการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลภายในเนื้อที่อันจำกัด ๓๙ หน้า ทำให้ผู้เขียนไม่อาจให้รายละเอียดในประเพณีที่สำคัญๆ ได้เช่น

การพัฒนาการของชุมชนการชาตินิยมซึ่งเริ่มต้นจากพากบัญชาติชั้นกลางรุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษาทางตะวันตก (หน้า ๑๕๓)

การที่ค่านิยมพยาภัยเปลี่ยนสภาพของรัฐสภารากลักษณะการเมืองแบบตะวันตกมาเป็นแบบผสมของตะวันออกและตะวันตก (หน้า ๑๖๑)

ด้วยเงื่อนไขอันเดียวกันนี้เองที่ทำให้ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึง เหตุผลที่เกิดชั้นกลางรุ่นใหม่ขึ้นในอินเดีย ชั้นชั้นกลางซึ่งมีส่วนในการเปลี่ยนโฉมหน้าประเทศไทยของคนเหล่านี้เป็นผลผลิตมาจากการลงทุนต้านอุตสาหกรรม (โดยเฉพาะผ้าฝ้าย) ของอังกฤษ ในอินเดีย บางคนมาจากกระดูกพ่อค้าคนกลางติดต่อระหว่างอังกฤษและชาวพื้นเมือง ชั้นชั้นกลางเหล่านี้สามารถแสวงหาความร่วมมือจากมวลชนอินเดียส่วนใหญ่ ได้โดยคนที่มีคุณสมบัติอย่างค่านิยม ศรัทธา ความสามารถ คือ ใจผู้สามารถ คือ และกระทุ่มสำนักทางการเมือง ความรู้สึกชาตินิยม ความกล้าหาญมุ่งมั่นในหมู่มวลชนผู้ยากไร้เหล่านี้ ได้รับยกยุคคลิกและการคำแนะนำเชิงวิชาการที่เรียบง่ายผสานกับมวลชนส่วนใหญ่

กล่าวโดยสรุปหนังสือ ประวัติอารยธรรมอินเดีย เล่มนี้เป็นหนังสือที่มีผู้สนใจรวมไว้ในครอบครองเล่มหนึ่ง เพาะะบรรจุห้องต่างๆ แรกเริ่มงานบ้าน ให้อย่างครอบคลุม ภายใน ๑๗ หน้า ในลักษณะที่จำกันย่อยมีประเพณีที่ขาดหายไปหล่น และไม่ได้ขยายความไปบ้างແgett ไม่ได้หมายความว่าจะทำให้หนังสือเล่มนี้ถูกค่าทางวิชาการที่อย่างไร ขอ

วิจารณ์ทั่งหมดนี้เป็นเพียงการแสดงความคิดเห็น
ตามประสาผู้สนใจที่ไม่ได้เสนอแนะเพื่อไม่ให้วางการ
ประวัติศาสตร์ส่วนที่เกี่ยวกับอินเดีย ท้องชบเช่น
ก็เป็นไปได้

พระราชบัญญัติ เอียนธรรม
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พันชั้น

กฎหมาย ขั้นตร. เขื่อน
คำภีร์ อัคนี แปล
สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๒๐
๒๐๓ หน้า ๑๙ นาที

เมื่อได้ยินชื่อเรื่อง “พันชั้น” หลายคนอาจนึกว่า
เป็นเรื่องซื้อขายทำนองเดียวกับ “ชู้รักของเด็กเตอร์
เดย์” แก่อันที่จริงแล้วหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เรื่อง
“พันชั้น” เป็นวรรณกรรมอินเดีย ซึ่งถูกแปล จันทร์
เป็นผู้เขียน และคำแก้ว อัคนี แปลจากฉบับภาษา
อังกฤษ ชื่อ “A Thousand Lovers” วนิยายเรื่องนี้
ผู้เขียนได้สะท้อนภาพการค้าเรือรักอาเบรียดสตรี
เพศ ที่สังคมอินเดียตั้งแต่โบราณ แต่สืบทอดกันมานาน
จนคนส่วนใหญ่ในสังคมทั้งชายและหญิงไม่เพียงแต่
ชาชิน ไม่รักถึงความอยุธิธรรมนี้เท่านั้น หากยัง
ยอมรับและมีส่วนในการพิทักษ์ชนบ谱เพื่อันกันชี
นให้ดำรงอยู่ต่อไปอีกด้วย โดยเฉพาะในสังคมของ
ชนเผ่าเรื่องนี้ ผู้หญิงถูกทิรากาประคุจทรัพย์สินชั้นหนึ่ง
ที่ผู้ชายซึ่งเป็นเจ้าของมีสิทธิที่จะขายหรือให้กับลูกเวลา
ไม่ว่าเขาจะอยู่ในสภาพลูกสาวหรือภรรยาของชายคนนั้น
ดังปรากฏเป็นคิดเห็นว่า “ผู้หญิง ม้าทั่วเมือง แล้วก็
ที่คิน มีไว้สำหรับชาย” (หน้า ๒๓) กังนั้นผู้หญิงชน

เพ่าเรื่องนี้มีราคาค่าทั่วไป แต่ทั้งนี้มิใช่เพราสังคม
ยกย่องให้เกียรติเชือหรอก หากเป็นเพียงเพราสังคม
ผลที่พวกราชสามารถหาเงินได้เก่งกว่าผู้ชายเท่านั้นเอง
ผู้หญิงเหล่านี้ได้ถูกชนบ谱ประเพณีของสังคมที่ผู้ชายเป็น
ใหญ่ กำหนดให้ต้องรับภาระหาเงินเลี้ยงครอบครัว
ซึ่งรวมถึงผู้ชายที่เป็นพ่อและสามีของเธอ ด้วยวิธีการ
ต่าง ๆ เป็นทันท่วงทัน ลักษณะมโนย้อย หรือขาย
ข้าวของต่าง ๆ แม้กระทั้งขายตัวเพื่อบำเรือความใคร่
ของบรรดาผู้ชายชาวเมือง ซึ่งมุ่งจะปลดปล่อยอารมณ์
ของตนโดยเสียเงิน้อยที่สุด การที่พวกราชถูกเรื่อง
ท้องยอมขายตัวเพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ใน
ขณะที่พวกราชได้แต่กินเหล้าเมายาเบและถังผลิต
เงินทองที่มาจากการขายตัวเอง แต่ก็ไม่สามารถ
เล่นการพนันอย่างເຈາเบ็นເອາຍันน ถือว่าเป็นเรื่อง
ประคิธรรมมากของสังคมอันวิปริศน์ และด้วยเหตุนี้
เองพวกราชจึงมีฐานะเป็นผู้หญิง “พันชั้น” ไปโดย
ปริยาย อันเป็นที่มาของชื่อเรื่อง

อย่างไรก็ตาม ในแวดวงของสังคมอันเอรักເօາ
เปรียบและภาคีทางเพศ ผู้เขียนได้ให้ օอา ทัวอก
ของเรื่อง ซึ่งเป็นเก็งสาวสวยในชนเผ่าเรื่อง กบฏ
ท่องบนป่าเพื่อฆ่าและไม่ยอมคำนิทานกระ
แสงสังคมอันอยุธิธรรม ล่าจี ไฟเผาที่มีบ้านเป็นหลัก
แหล่ง มีชีวิตรอบครัวที่ผ้าสุก และมีชายที่เชอร์ก
และรักเรืออย่างแท้จริงเพียงคนเดียว ด้วยเหตุนี้เอง
จึงไม่ยอมลดถอนค่าของตนเองลงเป็นสินค้าหรือวัสดุ
นำเรือความใคร่ ไม่ว่าผู้เสนอชื่อจะให้ราคามาเพียง
ใดก็ตาม ล่าจีเป็นทัวอย่างของหญิงที่มีความทะนงใน
ศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นคน เธอได้พยายาม
กันรวนท่อสูดกับความอยุธิธรรมของสังคมและประเพณี
อย่างหัวหาญจนถึงที่สุด เพื่อที่จะหลุดพ้นจากแก๊กที่
กดขี่เรืออยู่ จนกระทั่งเธอต้องประสบกับชะตากรรม
อันน่าเศร้าสลดในชีวิต

ดึงแม่การท่อสูดของล่าจีจะไม่บรรลุผลันน่าพึงใจ
ก็ตาม แต่ก็นับว่าการกระทำของเธอได้เป็นแรงกระ
ตุ้นให้ผู้หญิงร่วมผ่านทั่วประเทศที่นักศึกษาเรียนรู้

และความเป็นคนเท่าเทียมกับชาติ แล้วร่วมกันสร้าง
ใช้กรุณและความคิดอันเดียวกันที่ผ่องใส่ในจิตใจของ
ไป ไม่ยอมให้ผู้ชายกดขี่ดังแก่ที่ก่อน การที่ลาภสามารถ
ปลูกกระแสสำนักนักดักห้องขอบธรรมของหญิงร่วม
เพ้ากับเธอได้ แม้เพียงจำนวนน้อยและในชั่วระยะเวลา
เวลาอันสั้นก็ตาม ก็พบว่าเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจและ
สมควรที่จะได้รับการยกย่องอย่างยิ่ง เพราะผู้ที่กล้าฝืน
กระแสความคิดของสังคมอันกดขี่ที่สืบทอดกันมานาน
เช่นนี้ ย่อมเป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวโดยแท้ และ
ลาภเองก็ได้พิสูจน์ถึงความมีจิตใจมั่นคงและทะนงใน
ศักดิ์ศรีของตนอย่างคงเส้นคงวาโดยตลอดทั้งแก่ทัน
งานบัน แม้ในตอนท้ายเมื่อเรือกลาโหมเป็นขอทานกา
บอคหน้าท้าอปักษณ์ไปแล้วก็ตาม ความทะนงใน
ศักดิ์ศรีของเรือก็ไม่ได้มอดดับเลย ดังนั้น เมื่อเรือ
ทราบว่า คุณ ชาญที่เรือรักส่งธนาณัติมาให้โดยไม่มีจัก
หมายและไม่ระวางท่อสู่ของผู้ส่ง เรือจึงปฏิเสธไม่ยอม
รับธนาณัตินั้น ทั้งๆ ที่ในขณะนั้นเรืออยู่ในสภาพอุด
อย่างไม่ได้กินอาหารมาถึงสามวัน เรืออาจหาญพอที่
จะบอกบุรุษไปรษณีย์ว่า “ธนาณัตินี้ไม่ใช่ของล้นหรือ
มันสำหรับหญิงขอทานกาบอคคนหนึ่งเท่านั้น ส่งให้
คืนเข้าไปเถอะ” (หน้า ๒๐๖-๒๐๗) แล้วเรือก็ออก
จากบ้านซึ่งเรือไฟฟ้านั่นจะมีนานานักหนา เว่อรอนขอ
ทานเลี้ยงซึ่งพากย์ลำด้วยช่องคนสอง

เมื่อพิจารณาการที่อสุ้เพื่อปลดปล่อยตัวเองจาก
แรกแห่งการกดขี่ทางเพศของลาภี้แล้ว ทำให้ทราบนัก
ว่าอุปสรรคสำคัญของการที่อสุ้เพื่อสิทธิและความเสมอ
ภาคของหญิงนั้น สืบมาจากบรรดาผู้หญิงเอง เพราะ
ผู้หญิงจำนวนไม่น้อยยังพอยใจที่จะรับสภาพอันกดขี่ทาง
เพศอยู่ท่อไป ดังเช่นไรค์ หญิงผู้สาวเรื่องเห็นว่า
การที่อสุ้นั้นรณะไม่ยอมขายตัวของลาภี้เป็นเรื่องโง
เชلا โกรศัยยิ่มมั่นในความคิดเก่า คือเห็นว่ามีที่ดี
ท้องของมีน้ำมันล่างสาวมี “....เพราะหล่อนคิดว่ามัน
เป็นสิทธิของผัวที่จะปฏิบัติท่อเมียเยี่ยงทาสรับใช้....”
(หน้า ๓๔) และผู้หญิงอีกหลายคนก็มีความคิดเห็นทำ
นองเดียวกับดีด ยะรา อภิการาภายทรัพย์ผู้มีชื่อเสียง

ซึ่งลาภี้รู้จักในกุ๊ก พิล อะราเห็นว่าการยึดมั่นกับความ
บริสุทธิ์ของตัวเองเป็นเรื่องโง่เชลา ผู้หญิงควรจะใช้
ความเป็นเพศหญิงของตนกอบโกยประโยชน์ได้ทันให้
มากที่สุด เพราะ “...เพศเป็นอาวุธที่เต็มไปด้วยพลัง
ซึ่งนางมีอิสระที่จะนำมาใช้เพื่อสร้างความก้าวหน้าให้
กับชีวิต โดยแยกเอาความรู้สึกรับผิดชอบออกจากไปเสีย”
(หน้า ๑๕)

สำหรับเหตุผลที่ว่าเหตุใดสังคมที่กดขี่ทางเพศจึง
กำரงอยู่ได้ยั่นนานนั้น ผู้เขียนได้อธิบายพัชร์คำพูด
สรุปสั้นๆ ว่า “แต่แจ่มแจ้งของลาภี้ ที่กล่าวกับทุก ฉัน
ผู้อำนวยการเรื่องนี้ ว่า “...แม้แต่พระเจ้าก็เป็นผู้ชาย
คนใหม่ก่อนโภในโลกล้วนแต่เป็นผู้ชาย แล้วนจะไป
หวังความยิทธิธรรมจากเขาได้อย่างไร” (หน้า ๑๕)
คำกล่าวนี้จะเป็นเหตุผลที่สำคัญกระตุ้นให้เกิด
การเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิ์ความเสมอภาคของสตรี
เพื่อทราบให้ผู้ชายยังเป็นใหญ่ในสังคม ทราบนี้
ผู้หญิงย่อมยากที่จะได้รับความยิทธิธรรม ทั้งนี้สอดคล
คล้องกับความจริงที่ว่า ชนชั้นใดก็เป็นใหญ่หรือมีอำนาจ
ในสังคม ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมเป็นไปเพื่อผลประโยชน์
ของชนชั้นนั้น

นอกจากนวนิยายเรื่องนี้ได้สะท้อนภาพการกดขี่
ทางเพศแล้ว ยังชี้ให้เห็นการกดขี่ทางชนชั้นที่มีอยู่ใน
สังคมอันเดียวกันด้วย คือเมื่อลาภี้ได้พยายามดันรุ่นทาง
เงินมาใช้หนี้ ดูมารุ เพื่อปลดปล่อยตนเองโดยไม่ยอม
ขายตัวนั้น เรือถูกสังคมประณามว่าละเมิดประเพณี
ของผู้ และฝ่าฝืนกระแสความเสมอภาคของสังคม ดังนั้น
แทนที่เรือจะได้รับความเห็นอกเห็นใจและความช่วย
เหลือจากคนในสังคม ตรงกันข้าม เรือกลับถูกท่อท้าน
อย่างเต็มที่จากผู้คนรอบตัว การกระทำของเรือ
กลาโหมเป็นความไม่ถูกต้องของธรรมในสายตาและ
ความคิดของคนทั่วไปที่เคยชินอยู่กับสภาพการกดขี่
ทางเพศควบคู่ไปกับการกดขี่ทางชนชั้น ผู้คนที่เรื่อง
ของเรือต่างเยาะเย้ยถูกถางช้ำเติม และเลิกให้ทาน
ในเวลาเดียวกันก็จะรับประวัจจันดา เรืออย่างใกล้ชิด
ไม่ให้เรือมีโอกาสขโมยข้าวของเล็กๆ น้อยๆ ไปขาย

ดังแก่ก่อน ทั้งนี้เพื่อมให้เรอหานเงินไปใช้หนี้คุณรู้ได้ ตามสัญญา ความคิดและการกระทำการของคนเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นการกดขี่ทางชนชั้นที่สังคมอนิเดียรับ ทอกันมาเป็นเวลาหลายศตวรรษ และสังคมยังแสดง ท่าที่ให้ปรากฏว่าพร้อมที่จะพิทักษ์ชนบ谱ะเพลท่ำๆ อันมี根柢 กังเข่นการแบ่งชั้นวรรณะของคนให้กำรร อยู่ท่อไป สังคมเหยียดหมายพวกที่ภูงเรื่องนี้เป็น พวกร้าช้า ราศรุ่นแรง ไม่มีสิทธิที่จะรักศักดิ์ศรี เมื่อตนกับที่ภูงในกระถุกผู้ใด พวกระดูกก็กันมิให้ แห่งงานกับชาชาราเมือง กังกรณีของลาจี เธอถูก นาอูฟ พ่อของคุณราก ขอร้องให้เลิกกับคุณ โดย อ้างเหตุผลว่า “ถ้าเรอแต่งงานกับเข้า สังคมของฉัน จะก่อพากันเหยียดหมายฉันแน่” (หน้า ๘๔) และ คุณเองก็ถึงกับถูกฟ้อหักขากไล้ออกจากบ้าน เพราะมี ความสัมพันธ์กับลาจี แต่ถึงกระนั้นก็มีข้อน่าสังเกตว่า กฎหมายของสังคมที่ถูกยกมาอ้างนั้น แท้ที่จริงแล้ว มีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว เพราะ ปรากฏว่าในเวลาเพียงไม่กี่นาทีที่ถือมาหังจากที่ได้ขอ ร้องให้ลาจีเลิกกับถูกชาชาราเมือง บานุจีกลับเสนอขอ แห่งงานกับลาจีเสียเองโดยไม่ไยดีที่ความเห็นของ สังคมเผยแพร่แต่น้อย พฤติกรรมเช่นนี้ย่อมสรุปเป็น อันไปมิได้ นอกจกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวย่อมอยู่ เท่ห์เหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น

อนึ่ง สืบเนื่องมาจากผลประโยชน์นี้เอง คือของ ลาจีจึงได้ก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสังคม เพราะ กลุ่มผู้สูญเสียผลประโยชน์ถ่างเป็นเกือกเป็นแก้นที่คือ ของลาจีกระทบกระเทือนผลประโยชน์ของเข้า ในที่ สุดสังคมชาวเมืองถูกจุกชวนให้เกลียดชังพวกเร่ ร่องอย่างรุนแรง จนกล้ายเป็นฝูงชนที่บ้าคลั่งบุกเข้า ขึ้นไปและเผาค่ายที่พักของชนเหล่าเรื่อง หลอกันคาม ร้ายร่างกายอย่างบ้าเดื่อนที่สุดประคุสก์ว่า “...เข้า ไม่ได้ตามก่อนเลยว่าเหยื่อเหล่านี้ให้เคยทำความเจ็บ แก้น้อยไร้ไว้ให้กับเข้า หรือว่า เพราะอะไรกัน เข้าจึง ได้เกลียดชังคนเหล่านี้ถึงเพียงนี้ คำรามของเขาสูญ

หายไปพร้อมกับการใช้เชื้อและเล็บกับความโหทร้าย บ้าเดื่อนที่อสังทอยู่เบื้องหน้า” (หน้า ๑๓๙) และ “...แล้วคุลกับพอกับพาอันน่าสยดสยอง อันธพาลคน หนึ่งจับกุมกัวผู้หญิงคนหนึ่งไว้ แล้วใช้มีดเฉือนเสือห้า ของนาง เขาจะใช้มีดลึกก็ได้ แต่การใช้มีดมันช่วยให้ จิกใจของสักวัวป่าในทัวเขาลกโซนชั้นมาตัวความพอ ออกรอใจ และอันธพาลอึกจำวนหนึ่งซึ่งกำลังเมามาย กวีงกรุกันเข้ามาพร้อมกับห่อร้องและเห็นไปครอบฯ ทัว นาง คุลถึงกับต้องยกมือขึ้นบีกตา” (หน้า ๑๓๙) ภาพ และความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับคุลในตอนนี้ คงจะทำให้ผู้ อ่านหลายกันนึกย้อนไปถึงเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน เมื่อ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ บังกรมัง

สรุปแล้วนานนิยายเรื่อง “พันธุ์” นับว่ามีคุณค่า ควรแก่การอ่านอย่างยิ่ง เพราะไม่เพียงแต่ผู้อ่านจะได้ ความบันเทิงค้างเนื้อหานานนั้น ยังได้สาระต่าง ๆ อีก มากมาย ทั้งนี้เนื่องจากผู้เขียนได้พยายามหยิบยกมุ่ยว่า ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมาสอดแทรกไว้ในเรื่อง เพื่อ ให้ผู้อ่านวิเคราะห์วิจารณ์และได้แบ่งคิดค้นเบื้องประ โยชน์กaway เป็นกันว่าผู้เขียนได้แสดงราชุ หัวของมนุษย์ ว่ามักหลงให้หลอกพันอยู่กับรูปภายนอกอย่างเห็นนิ่ว แน่น รูปสมบัติจึงมีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด เทก ภารณ์ที่เกิดกับลาจีเป็นตัวอย่างที่คือสุกในเรื่องนี้ เพราะตอนแรกเมื่อลาจียังมีความสวยงามมากอยู่นั้น เขายืนที่ปูรานาของชาห์ทัวไป ทกคนมุ่งหวังจะได้ ตัวเรอหันนั้น แม้ชูน จันเงย์ก็ถึงโคลล์ให้ลงนัก- โทยสาลึงขนาจะขยมสดะ ดำเนแห่งการงานนั้น มี เกียร์ติและพาเรอไปปราศ แต่เมื่อสภาพภารณ์เปลี่ยน แปลงไป ลาจีกลับเป็นหัวใจความอกรุ่งหน้าตา อปัลักษณ์ เพราะโกรผีชา เรอกลับถูกวงเกี่ยว ไม่มี ให้ปรารถนาตัวเรออีก แม้กระหงคุลซึ่งคุณเมื่อนั่นว่า รักเรออย่างจงใจ ก็ตัวออกห่างไปในที่สุด เนื่อง เรื่องตอนนั้นกงทำให้ผู้อ่านเห็นสัจธรรมของความอนิจ- จังได้ย่างแจ่มแจ้ง และเข้าใจราชุแท้ของมนุษย์ที่ขึ้น จนไม่กล้าปรักปรำคุล เพราะไม่เนี่ยวว่าตัวเองจะไม่ ทำอย่างคุลถ้าต้องถูกอยู่ในสภาพเดียวกัน

อีกประการหนึ่งผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่เห็นอกเห็นใจคุณยากร และพร้อมที่จะช่วยเหลืออย่างจริงใจ ไม่ใช่ครอื่นเดียว หากเป็นผู้ที่อยู่ในส่วนของเกียกันนั่นเอง ดังกรณีของลางานี ผู้ที่สละเงินที่มีอยู่ กันจะเลือกตัวน้อยให้เรือนำไปใช้หนี้คุณรัน ล้วนเป็นพากวนงานซึ่งมีร้านค้ากันทั้งสิ้น น้ำใจอันประเสริฐเช่นนี้ล่าสุดไม่อาจหาได้ในคนพากวนอีกต่อไป ว่าจะเป็น มาก็ กันขายผลไม้ ระลอก ลาบ นายสถานี หรือบาลู ฟ่อของคุณ และแม้แต่ขบวน จัน ผู้อำนวยการเรือนรำ พวกเหล่านี้ล้วนแต่เป็นมืออาชญากรรม ช่วยโดยมุ่งหวังตัวเรือนเป็นเครื่องตอบแทนทั้งสิ้น

นอกจากนี้ ผู้อ่านจะได้แก่คิวว่าบุญหาทั่วๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากความบกพร่องของระบบเศรษฐกิจแบบมือการชาวสาวไถ่สาวเอา ซึ่งทำให้เกิดการครอบปั๊บขั้นค่าคนในวงราชการ และก่อให้เกิดคืออาชญากรรม ลักษณะ คดโกงฉ้อฉล มากมาย

สำหรับในด้านการวางแผนเรื่องและดำเนินเรื่องนั้น ผู้เขียนมีวิธีการที่ชวนให้ผู้อ่านสนใจคิดตาม โดยเฉพาะการกำหนดให้สถาณารถไฟแห่งเดียว กัน และผู้คนกลุ่มเดียว กัน เป็นจุดและตัวประกอบทั้งในตอนเริ่มเรื่องและจบเรื่อง เพื่อชี้ให้เห็นความไม่เที่ยงแท้แน่นอนของนัยยังร่างกายและจิตใจนั้น ผู้เขียนทำได้ดีอย่างน่าชมเชย

กล่าวไกว่าโดยส่วนรวมแล้ว การดำเนินเรื่องเป็นไปอย่างมีศิลปะ และรุ่งໃหผู้อ่านໄได้เป็นอย่างดี แท้ที่มีอยู่บางตอน ก็จะขาดเหตุผลและความสมจริงไปบ้าง ที่น่ากล่าวถึงคือตอนที่ลากิร่วมเงินสำหรับใช้หนี้คุณรุ่ง ให้ครบจำนวนภัยในกำหนดสัญญาพอกันนั้น ผู้อ่านเกิดอารมณ์รุ่ม ดีใจที่ลากิรจะเป็นอิสระและแท้จริงกับคุณสมปรารถนา สำหรับลากิรเองก็ยิ่อมจะคือเป็นพิเศษ และคงจะกระหนกคือว่าเงินก้อนนั้น มีความหมายสำหรับชีวิตของตนเพียงไร ดังนั้นลากิรจึงได้ส่งมอบผึ้งคินไว้ให้กันนอน แต่แล้วผู้เขียนก็จึงใจให้ลากิรซูญเสียเงินก้อนสำคัญนี้ไปด้วย วิธีง่ายๆ อย่างไม่น่าเบื่นไปได้ เพราะมั่วสนใจเสียงกลองก้อนรับศุภในไม้ผงในลิมเงินเสียชนิดและวิ่งออกจากการโน้มไปมือเปล่าทั้งๆ ที่โดยเหตุผลแล้ว ลากิรควรจะนึกถึงเงินก้อนนี้ในทันทีที่ล้มภาษีมาเสียด้วยชา ในการเมือง

ก็มีใจจากจ่อที่จะปิดปากป้องจากคุณรุ่งแล้ว เนื่องเรื่องก้อนนี้จึงค่อนแผลจากความสมจริงอย่างน่าเสียหาย ทำให้ผู้อ่านอครั้งสักไม่ได้ว่า ผู้เขียนคงหาช่องทางให้ลากิรซูญเสียเงินไปโดยวิธีนั้นที่ก่อว่านี้ไม่ได้อีกแล้ว

ถึงอย่างไรเรื่อง “พันธุ์” ก็มีความที่เป็นอันมาก จนสามารถมองข้ามข้อนกพร่องเด็กๆ น้อยไปได้อีกทั้งในบทกล่าวคำนี้ก็มีคุณค่า เพราะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและทิคตามงานเขียนของ กฤษณะ อันทรง ได้ทรงกามเป็นหมายเช่น

ในส่วนของผู้แปล คือ คำแก้ว อันนี้นั้น แม้ชื่อรักยังไม่เป็นที่ค้นหามีอ่าน แท้ที่น่าภูมิใจที่คุณหนุ่มสาว มีความสามารถไม่แพนักแปลรุ่นเก่าแท่อายไป โดยเฉพาะน้ำยักษ์อย่างในความพยายามเลือกสรรวรรณกรรมที่มีคุณค่าสาระมาเสนอแก่ผู้อ่านในครั้งนี้

เสาวภา เจริญชัย

คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Mussolini : An Intimate
Biography by His Widow
Rachele Mussolini as told to Albert Zarca
N.Y. Pocket Books Comp.

๑๕๗, ๓๐๘ หน้า
ก้าพประจำ \$ 2.50

“คืนรู้ว่าก้าวเองเห็นแก่ตัว แท้คืนที่คิดถึงคุณค่าของ.... คืนท้องการให้คุณหยุดทันเวลาและกล้าย

เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ในขณะที่คุณยังมีชีวิตอยู่และอุทิศวิถี ๑๐ หรือ ๑๕ ปี สำหรับการยาและดูๆ หลังจากที่คุณได้ให้กับการเมือง ๓๐ ปี ชีวิตการเมืองมันสักปริมาณกว่าที่จะเป็นสิ่งที่สามารถอยู่ตลอดเวลา..." นั่นคือคำปราบราชและความประราตนของผู้หญิงที่ได้รื่อว่าเป็นเมีย แม่ และเพื่อนคู่หูของของเบนนิโถ มุสโลินี ในปี ก.ศ. ๑๙๓๖ แต่มันเป็นเพียงความผันแผลความประราตนที่ไม่มีทางเป็นไปได้ เพราะราช มนูสโลินี ทรงนึกว่าสามีของเรื่อถูกพระมหาจักรพรรดิกำกับทางชีวิของ การที่ก้องย่างเกียกับการเมืองและมีภาระหน้าที่นำประเทศไปต่อสักหมาด (ของความรุ่งเรืองและเป็นมหาอำนาจ) เกี้ยวที่เรื่อสามารถจะทำให้ก็อสนับสนุนให้กำลังใจและยืนหยัดเกี้ยวข้างเขา ขณะเดียวกันท้องพยาบาลให้กวนอื่นๆ เข้าใจในภาพพจน์และตัวจริงที่ถูกต้องของมนูสโลินี (ทั้งนี้ เพราะคนส่วนใหญ่เห็นว่าเขามีอเด็กจากการที่บัวอำนาจและกระหายสังคม และ ฯลฯ อันเป็นภาพนิยมเบื้ายไม่ทรงกับความเป็นจริง) เทกุผลประการหลังกังกล่าวจึงเป็นที่มาและสาคัญมากของหนังสือเล่มนี้

หนังสือแบ่งเป็น ๒๕ บทสั้นๆ โดยปั้นจากพระมหาจักรพรรดิที่กำหนดจะทำชีวิของมนูสโลินี ชีวิในวัยหนุ่ม ความรัก การก้าวสู่อำนาจ และภาพหลายหลากหลายที่เกี้ยวกับมนูสโลินี ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอื่นๆ ตามลำดับ ในฐานะภารยาคู่ครองเขาก ราช ซึ่งเรื่อว่าเรื่อคือผู้ไกด์ชิกกับมนูสโลินีมากสุดและไม่มีใครจะให้ภาพที่แจ่มชัดถูกก้องได้ก็เท่ากับเรื่อ หนังสือเรื่องน่าสนใจที่ไม่เพียงแต่เป็นการเขียนเพื่อปกบ้องศักดิ์ศรีและเกียรติศักดิ์ของมนูสโลินี หากยังรวมถึงการอธิบายความคิดเห็นของผู้หญิงคนหนึ่งที่ก้าวขึ้นมาชี้แจงอย่างอาจหาญให้โลกรู้ว่าเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่เกี้ยว กับสามีของเรื่อและบทบาทของเขามีความบิดเบี้ยวอยู่มาก และมันคือความค่าของพร้อมเปื้อน

ที่เชื่อมีกันที่ก้องแก้ไข ความคิดและข้อเสนอของเรื่อไม่ว่าจะถูกหรือผิดจริงเป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกเฉยได้ อย่างน้อยภารกิจลับจากประสมการนี้ ชีวิตส่วนตัว และเทกุผลที่เรื่อพยายามดำเนินแก้ก้างให้สามีมีความน่าสนใจทั้งมีส่วนเพิ่มความมีชีวิชีวิ ให้กับประวัติศาสตร์ ในส่วนที่เกี่ยวกับชีวิตและบทบาทของมนูสโลินี บุรุษผู้ที่ครั้งหนึ่งสร้างความสั่นสะเทือนให้กับโลกและประวัติศาสตร์ของประเทศไทย

ข้อแก้ค่าทั่วที่ดลกและเป็นทางออกที่คงจะสำหรับการกระทำทุกอย่างของมนูสโลินีที่รำเรื่อเส้นให้ผู้อ่านคือพระมหาจักรพรรดิ เรื่อแนะนำมนูสโลินีมีชาติชีวิทที่ต้องพัวพันกับอำนาจและการเมือง ฉะนั้นความคิดและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงมิใช่ผลจากความพิคพลกของบุคคลหากมาจากพระมหาจักรพรรดิที่กำหนดไว้ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ข้อเสนอคั่งกล่าวเป็นการที่กรอบให้ผู้อ่านยอมรับและยอมจำแนกต่อสิ่งที่พิสูจน์ไม่ได้ ทั้งปฏิเสธความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่มีส่วนหล่อหลอมกำหนดความคิดและพฤติกรรมของมนูส์ การแสวงหาอานันดิมช่วง ก.ศ. ๑๙๒๒-๑๙๓๖ มิอาจกล่าวได้ว่าเป็นงการจากสวาร์ก มนูสโลินีท้องการอาดานิคิม เพราะต้องการหันเหความขัดแย้งทางการเมืองภายในสู่ภายนอก ความประราตนในอำนาจและชื่อเสียง ตลาดและวัสดุคุณ และบทบาทใหม่ของประเทศไทย ฯลฯ หรือสังคมกับเอธิโอลิเบีย ปี ก.ศ. ๑๙๓๔ ก็คือสุดประเคนสำหรับเกียรติศักดิ์และชัยชนะของกองทัพและการกรุยทางสู่ความเป็นมหาอำนาจ การก้าวสู่อำนาจของชิกเลอร์ในเยอรมัน ซึ่งสร้างความตึงเครียดในยุโรปเบื้องโอกาสให้มูส์โลินีดำเนินการอย่างสะหวง การลองสังหารกษัตริย์ของยุโรปลาเวีย ซึ่งหากกรได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอิตาลี ความต้องการสงเคราะห์เพื่อเกียรติศักดิ์และการแก้แค้นความประชัยของอิตาลีที่เอธิโอลิเบีย ในปี ก.ศ. ๑๙๓๖ และอื่นๆ คือองค์ประกอบที่มีส่วนผลักดันให้มูส์โลินีคิดและดำเนินการ การแก้ค่าทั่วของราช มนูส์โลินี

(ซึ่งรวมถึงกรณีอื่น ๆ) จึงขาดน้ำหนัก และไร้ชีวิตรส ผล มุสโถลินี้และภารร yan เซื้อในโซคอลังและอำนาจอาลีก ดับ อุปนิษัทถังกล่าวคือข้อบกพร่องและจากอ่อนของ ความขาดในเหตุผล ความไร้หลักการและไม่เป็น วิทยาศาสตร์ การยอมจำนนต่อโซคอลัง คือความ ขาดที่จะสูญเสียคุณสมบัติถังกล่าวมิใช่ลักษณะของผู้ นำที่ดีซึ่งมีภาระท้องฟันผ่านสำเนาไปสู่สิ่งที่ดีกว่า การกล่าวอ้างที่ว่ามุสโถลินี้ทำทุกอย่างเพื่อประชาชน และภารกิจผู้อื่นตลอดเวลา ราเชลไม่มีหลักฐานมา สนับสนุนถ้อยคำถังกล่าวหรือหากมีก็เป็นเหตุผลที่ อ่อนไหวน้ำหนัก กรณีรัฐสภา ประชาชน ถังค้าน สองครั้งแต่เมสโถลินี้ดำเนินการโดยพละการถวายการ เข้าสู่สังคมอย่างดีกันและไม่ยอมรับพึงความคิด เห็นของบุคคลอื่น ที่มิอาจกล่าวได้ว่าเขากิจดิ่งประ ชาชน หรือการอ้างของราเชลที่ว่าสังคมโลกครั้งที่ สองอาจหลีกเลี่ยงได้หากแต่มุสโถลินี้ยึดมั่นและเคราะห์ ในสนธิสัญญาที่ทำกับเยอรมัน และถูกสัมพันธมิตร บันให้เข้าสู่สังคมทั้งๆ ที่เขาก็ต้องการสันติภาพก็เป็น เหตุผลที่พึงไม่ขึ้น

ปรัชญาเมธีที่มีชื่อคนหนึ่งของโลกกล่าวว่าสังคม คือสุรากยแห่งการเข่นฆ่าซึ่งกันและกันในหมู่มนุษย์ และสังคมในประวัติศาสตร์แบ่งออกเป็นสอง派 ประ ภาค กือสังคมที่เป็นธรรมกับสังคมที่ไม่เป็น ธรรม แต่เมสโถลินี้กลับเห็นว่าสังคมคือชีวิต กือ ความนิรันดรและเป็นที่มาของทุกๆ สิ่ง เขาเข่าว่า ชาติ จะมั่นคงอยู่ได้ก็ต้องการทำสังคมทุกๆ ๒๕ ปี ตลอดระยะเวลาของการอยู่ในอำนาจมุสโถลิน์หลังโกล คลั่งไคล้ในสังคมและพยายามปลูกผึ้ง “สถาบัน สังคม” ในความคิดของเยาวชนทุกคนในวันหนึ่งควรพยายาม ลุกชัย ของมุสโถลินี้ เขียนหนังสือเกี่ยวกับประสนับการณ์ของ การรับในสังคมเมธิโอเบี้ย โดยมีคุณมุ่งหมายจะชี้ให้ เยาวชนชาวอิสลามเห็นความสวยงามของ การรับและ เข้าแนวว่าเยาวชนทุกคนในวันหนึ่งควรพยายามเข้าสู่ สังคม เพราะมันเป็นกิพาที่คืนเห็นและลงตัว สมบูรณ์แบบที่สุดในบรรดาภิพานอื่นๆ ฉะนั้นจึงไม่น่า แปลกใจนักที่จะมีภูมิปัญญาบังคับให้เยาวชนเข้ารับใช้ ประเทศกังแท้อยู่ ๕ ขวบขึ้นไป การจัดตั้งยุวชน

ฟาราเซสท์ การขยายอำนาจและแสวงหาอำนาจเพื่อ สร้างความเป็นมึกแผ่นให้กับประเทศและอื่น ๆ ล้วน เป็นการสนับสนุนความคิดของมุสโถลิน์ในการทำส กรรมเพื่อสังหาร (war for war's sake) ความคิด และความเชื่อถังกล่าวถูกท้องหรือไม่ ราเชลไม่ได้ ตอบคำถามเหล่านี้ทั้งไม่พยายามหาเหตุผลมาลบล้าง ข้อถกเถียงที่ดีกว่า เธอปกน้องและพยายามแนะนำว่า มุสโถลิน์รักสันติภาพและความสงบสุขในยุโรป ข้ออ้าง ถังกล่าวไว้น้ำหนักอย่างมาก จริงอยู่มุสโถลิน์อาจมี ส่วนผลักดันให้มีการเจรจาที่มีวินิจ แต่ก็มุ่งหมายมิ ใช่สันติภาพ อิสลามจะชนะยังไม่พร้อมที่จะทำสังหาร การเจรจาจึงเป็นการยืดเวลาออกไปช้าและหนึ่ง อังกฤษและฝรั่งเศสรู้ว่าเก้าของสังคมหลักเลี่ยงไม่ พ้น หลังจากการเจรจาทั้ง ๒ ประเทศเริ่มเกรียมพร้อม ที่จะรับสังคม หรือการลงนามในสนธิสัญญา กับ เยอรมันนี ค.ศ. ๑๙๓๙ มุสโถลิน์ ได้รับการถักค้าน อย่างมาก แต่เขายังรับฟังไม่ หงส์สนธิสัญญาถังกล่าว ก็ผู้มีอิทธิพลอย่างมากในการต้องทำสังคมร่วมกัน เยอรมันนี หนังสือไม่ได้ให้รายละเอียดและข้อเท็จ จริงทางการเมืองมากนักยกเว้นการณ์ที่ราเชลก้องการ ชี้ให้เห็นบทบาทและความสำคัญของมุสโถลิน์ การ แสวงหาอำนาจกิม ปี ค.ศ. ๑๙๓๖-๗ สองครั้งกับ เอธิโอเบี้ย, การแทรกแซงในสเปน และการร่วมมือ กับเยอรมันนีล้วนแต่มีเป้าหมายเพื่อรุกรานอาเปรียน และแสวงหาผลประโยชน์และสร้างแยกของความเป็นนาย เหนื้อประเทศที่อ่อนแอกว่า พฤติกรรมถังกล่าวคือ สังคมที่ไม่เป็นธรรมและไม่อาจกล่าวได้ว่ามันคือ การสร้างสันติภาพและความสงบสุข

ซึ่งของมุสโถลิน์กับอิทธิพลอ่องร์มัคแยกจากกันไม่ออก ราเชลถังกล่าวว่ามุสโถลิน์ไม่ได้ยกย่องชีวิตรักเดียว เนื่องจากที่ทุกๆ คนเข้าใจ สิ่งที่มุสโถลิน์ชื่นชมคือ ประเทศเยอรมันคินเดนท์ที่ให้กำเนิดคิดบินนักคิดนัก เขียนที่มีชื่อของโลก และบุคคลถังกล่าวสร้างแนวคิด ให้กับเขา ในสายตาของมุสโถลิน์อิทธิพลอ่องร์คือเพศของการ และผู้ลอกเลียนอคอมการความคิดของฟาราเซสท์ การ เป็นมิตรกับอิทธิพลอ่องร์คือความพยายามจะสร้างสันติภาพ ในยุโรปโดยการเอาทัวรองและประเทศเข้าเป็นกันชน

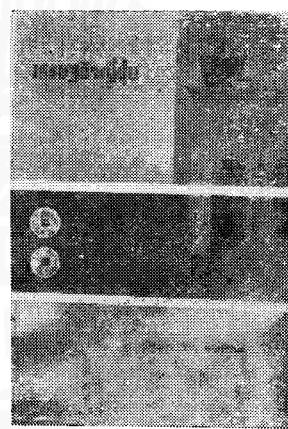
การปักน่องขอสเทรี ในบี.ก.ศ. ๑๘๓๓-๗ ก็อพ้าอย่างที่เห็นชัดว่ามุสโลินีไม่ได้ผูกไฟในอิศคเล่อร์ทังเป็นผู้ซักขาวงอำนวยของเยอรมันนี ในระดับผิวนิยมความคิดของราชาดเนื่องสืบถูกท้องแท้เรื่องไม่ได้มองให้เล็กและกว้างไกลไปกว่านั้นทั้งเรื่องไม่เข้าใจถึงความซับซ้อนของการเมือง และไม่อาจแยกออกถึงความแตกต่างที่เป็นประกายการณ์กับความจริงที่เป็นสาเหตุแท้ของนโยบายและการกระทำ รากฐานความสัมพันธ์ของอิศคเล่อร์กับมุสโลินีวางอยู่ที่ผลประโยชน์ร่วมกัน ความผันผวนทางการเมืองแท้จริงจะชี้ให้เห็นพื้นฐานของการกระทำและความคิดของบุคคลหึ้งสองอย่าง截然ชัด จริงอยู่อิศคเล่อร์อาจชี้ชั้นในมุสโลินีแต่เขาก็ไม่เคยไว้วางใจและเชื่อใจอย่างเด็ดขาดเยอรมันไม่อาจล้มความทรายศักดิ์ของอิศคเล่อร์ ในบี.ก.ศ. ๑๘๓๔-๑๘๓๕ ไม่ชอบใจในวิธีการที่ໂทคเหยียบกับฟาร์ซิส์ที่กำกับชาวเยอรมันในภาคเหนือของหรือความเจ้าหน้าเข้าตาของมุสโลินีที่กำกับน่องขอสเทรี และกรณีอื่นๆ และที่สำคัญสุดเยอรมันไม่เคยเชื่อว่า อิศคเล่อร์เป็นพันธมิตรที่เข้มแข็งที่เยอรมันจะไว้วางใจได้ ความผูกพันของบุคคลหึ้งสองจึงวางอยู่กับผลประโยชน์ทางการเมืองและความต้องการของฝ่ายตน (หากมีโอกาส) เป็นสำคัญ

หนังสือของล้มเหลวในความพยายามจะปักน่องและแก้ข้ออกล่าวหาให้มุสโลินี แต่ในมุมกลับประสบความสำเร็จที่การเสนอภาพทั่วจริงของเข้า (หากในความหมายที่แตกต่างจากสืบถึงราชาดต้องการ) ผู้อ่านรู้สึก เป็นนิโถ มุสโลินี ที่ชี้ ในแง่ของความเป็นบุคคลธรรมชาติที่ใช้รัฐบูรษหรือผู้นำประเทศ ชีวิตส่วนตัว ครอบครัว อุปนิสัยใจคอและอื่นๆ ให้ภาพที่截然ชัดพอควรและสืบถึงกล่าวช่วยให้เข้าใจในความสำเร็จและความล้มเหลวของมุสโลินี แม้ราชาดจะพยายามชี้ให้เห็นว่าสามีของเรื่องเป็นคนฉลาดแต่ความคิดและการกระทำการของเข้าที่แสดงออกมิได้เป็นเช่นนั้น ตลอดเวลาของราชาด ไข่บัญญาหรือในสภาวะคับขัน มุสโลินีใช้สัญชาติญาณ (instinct) และโชค (luck)

เข้าช่วยและในความเป็นจริงเขามิใช่คนฉลาดนัก ทุกอย่างขึ้นกับการเสแสร้งที่แนบเนียน และการวางแผนปม เขื่องที่ถูกจังหวะ บทบาทของราชาด มุสโลินีเองก็มีความสำคัญอยู่ไม่น้อย เพราะเบื้องหลังของความสำเร็จที่มุสโลินีได้รับ เรื่องมีส่วนสร้างและผลักดันอยู่ด้วย และคงไม่น่าแปลกใจนักที่หนังสือเล่มนี้ขึ้น เพราะอย่างน้อยมันคือหน้าที่ยังไม่สันสุดของเรื่อง

โคนสุรุปหนังสือออกจะบกพร่องอยู่ไม่น้อยในแง่ของเนื้อหา แต่ในรูปแบบไม่ว่าการเสนอและ การหาเหตุผลมาซึ่งกล่าวแก้ ราชาด มุสโลินีประสบความสำเร็จ (ในระดับหนึ่ง) และสืบถังกล่าวมีส่วนช่วยให้อักษรประวัติเล่มนี้ น่าสนใจพอสมควร

สัญชัย สุวังบุตร

เศรษฐกิจบุญบุน

รัศมีตรา ขันติกุล เชียน

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๓๓ หน้า, ราคา ๒๒ บาท

ก่อนอื่นผู้วิจารณ์ก้องขอยกย่องชมเชยอาจารย์รัศมีตราที่ได้ใช้ความพยายามเชียนคำรับคำราบีน์ภาษาไทยอookmaให้ได้อ่านกัน แม้ว่าหนังสือนี้จะเป็น

ผลที่ได้จากการไปค้นคว้าที่ญี่ปุ่นในระยะเวลาอันสั้นก็ตาม แท้กระนั้นก็นับว่าอาจารย์ได้รับผลการศึกษามากมุ่งหมายที่เขียนไว้ในคำนำว่า “เรียนหนังสือชั้นนำเพื่อให้เป็นประโยชน์กับทั้งนักศึกษาที่เล่าเรียนทางนี้โดยตรง และผู้ที่สนใจโดยทั่วไปที่อยากรู้เรื่องราวของประเทศไทยญี่ปุ่น โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจของชาวยิวถึงความสัมพันธ์ที่ประเทศไทยมีต่อประเทศไทยเชียะตะวันออกเฉียงใต้บางประเทศ” ดังได้ว่าในวงการศึกษาได้มีการทำภาษาไทยที่อ่านง่ายเข้าใจง่ายออกแบบให้อ่านกันอีกเล่มหนึ่ง ในสุภาษิตภาคแก่นที่ได้คุณภาพอันเป็นเนื้อหาเรื่องของบ้านเรา

ในตอนท่อไป ผู้วิจารณ์ได้กล่าวถึงเนื้อหาของหนังสือแห่งเดือนพฤษภาคมกับคำวิจารณ์ของผู้วิจารณ์เอง

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น ๕ บทกว้างกัน กือบทแรกเป็นบทที่กล่าวถึงเรื่องราวของเศรษฐกิจญี่ปุ่นในบ้าน ซึ่งอาจารย์รัตน์ภารกิจเริ่มกันให้อ่านง่ายๆ สนิท โดยมีการกล่าวถึง ทัวเลขข้อมูลพื้นฐานของ การที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสภาพเศรษฐกิจของญี่ปุ่นคร่าวๆ ได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นจำนวนประชากร โครงสร้างประชากร ตลอดจนความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น ในส่วนนี้อาจารย์รัตน์ภารกิจได้ให้เหตุผลสำคัญๆ ที่ทำให้เศรษฐกิจของญี่ปุ่นเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว อันได้แก่ความเป็นผู้นำของธุรกิจเอกชนในการลงทุนสร้างโรงงานและเครื่องมือชั้นประณญาณ การสะสมทุนคงที่อยู่ในอัตราที่สูงมากเมื่อเทียบกับประเทศที่เจริญทางเศรษฐกิจระดับเดียวกันไม่ว่าจะเป็น สหราชอาณาจักร หรือเยอรมันกีฟาม สิ่งที่น่าสนใจ หัวข้อนี้มีอยู่สองประการคือ หนึ่ง การที่สักส่วนของการออมส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับภาษาและการสะสมทุน ประณญาณว่าสำหรับญี่ปุ่นแล้ว การออมและการสะสมทุนอยู่ในระดับสูงในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นในระดับที่ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างออกไปจากประเทศไทยฯ ที่เจริญทางเศรษฐกิจ (ตารางที่ ๓, หน้า ๗) เพราะ

ประเทศญี่ปุ่นมีภาษาญี่ปุ่นในระดับสูง ในการออมและการสะสมทุนอยู่ในระดับที่ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจเรื่องหนึ่งสำหรับญี่ปุ่น อาจารย์รัตน์ภารกิจได้ให้เหตุผลไว้ว่า การที่การออมของคนญี่ปุ่นอยู่ในระดับสูงนั้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะ การได้รับโบนัสชั่วประภูมิว่าพนักงานของบริษัทญี่ปุ่นได้รับโบนัสกันบีบะสองครั้ง และมีการจ่ายกันตลอดเวลาไม่ว่าบริษัทจะได้กำไรหรือขาดทุนก็ตาม ผู้วิจารณ์คิดว่าในแง่การจ่ายโบนัสนั้น เมื่อบริษัทมีกำไรก็จ่ายคิดโบนัสร่วมๆ จ่ายให้ไร้เงื่อนไข แต่ในการพิจารณาขาดทุนนั้นไม่ทราบว่าจะมีวิธีการคิดอย่างไร อย่างไรก็ตาม การจ่ายโบนัสนั้นในลักษณะนี้ผู้วิจารณ์คิดว่าจะเป็นเงินในรูปของสวัสดิการทางสังคมแบบหนึ่งมากกว่าที่ทำให้รายได้ของคนมีลักษณะที่มั่นคงระดับหนึ่ง ผู้เขียนน่าที่อธิบายในส่วนนี้ว่าทำให้มีผลต่อเนื่องถึงภาวะเศรษฐกิจทั่วไปอย่างไร สอง เหตุผลประการหนึ่งของ การที่ภาษาญี่ปุ่นมีค่าใช้จ่ายทางทหารค่า (ไม่ถึงร้อยละหนึ่งของผลผลิตรวมประชาชาติ กุ从根本上 ๔, หน้า ๘) ผู้วิจารณ์คิดว่าไม่ใช่เหตุผลที่ค่อนข้างมีน้ำหนัก และน่าเชื่อว่าเป็นไปได้ รวมทั้งน่าที่จะเป็นแบบอย่างได้เป็นอย่างดีสำหรับประเทศไทยกำลังพัฒนาหั้งหดอยู่ เพราะว่าค่าใช้จ่ายทางทหารนั้นนับว่าไม่ได้ก่อให้เกิดผลผลิตแก่ประเทศไทยแต่อย่างใด ที่น่าเสียดายก็คือ อาจารย์รัตน์ภารกิจไม่ได้ให้กัวล์ค่าใช้จ่ายทางทหารของประเทศไทยไว้ด้วยว่าเป็นอย่างไร

เหตุผลประการที่สองที่ทำให้ญี่ปุ่นมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจรวดเร็วคือ การเน้นด้านอุตสาหกรรมหนัก และอุตสาหกรรมเคมี ผู้เขียนน่าที่จะอธิบายให้ผู้อ่าน (โดยเฉพาะผู้ที่สนใจ) ได้ทราบว่า อุตสาหกรรมเคมีมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้อย่างไร และทำให้ญี่ปุ่นเจิงเลือกตัวเองแบบนี้ นอกจากอุตสาหกรรมเคมีแล้วมีอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ ที่จะทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วเช่นนี้และ

จะไม่ได้ทำให้ญี่ปุ่นไม่เลือก
อุตสาหกรรมเหล่านั้น

เหตุผลประการอื่น ๆ ที่มีผลต่อความเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นได้แก่ การเน้นการบริโภคสิน
ค้าคงทนและการขยายตัวการส่งออก

ในท้ายท้ออาจารย์รัตน์カラไได้กล่าวถึงความ
เจริญเติบโตของญี่ปุ่นในอนาคต ผู้วิจารณ์มีความเห็น
ว่าสิ่งที่น่าจะเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นที่ต้องดู
ทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นน่าจะเป็นปัจจัยทางพัฒนา
และทรัพยากร เพราะเศรษฐกิจญี่ปุ่นขึ้นอยู่กับวัสดุ
คิบและพัฒนาจากภายนอกประเทศอย่างมาก สิ่งนี้
เองที่เป็นไปได้หรือไม่ที่มีผลต่อนโยบายการใช้จ่ายทาง
ทหารของญี่ปุ่นภายใต้ประเทศโดยทันไปเน้นด้าน
เศรษฐกิจ โดยเฉพาะการค้าแต่เพียงอย่างเดียว กับ
ทุกๆ ประเทศไม่เลือกว่าประเทศเหล่านั้นจะมีระบบ
เศรษฐกิจเป็นแบบใดก็ตาม

บทที่ ๒ เป็นเรื่องของการเลือกใช้เทคนิคและ
ประสบการณ์ของญี่ปุ่นสำหรับประเทศกำลังพัฒนาใน
ด้านต่าง ๆ ทั้งเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การขนส่ง
แม้ว่าญี่ปุ่นจะประสบความสำเร็จอย่างมากในการ
พัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเกษตรกรรม
ที่ด้านเกษตรกรรมสามารถก่อให้เกิดส่วนเกินขั้นอัน
เป็นรากฐานส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ
และพัฒนาอุตสาหกรรมในเวลาต่อมา ผู้วิจารณ์มีความ
เห็นว่าในทักษะด้านนี้มีส่วนเกินเกิดขึ้นในภาคเกษตร
กรรมทั้งกันทั้งสิ้นหรือแม้แต่ประเทศไทยก็ตาม แต่
สิ่งที่เป็นปัจจัยทางการค้าก็คือ ส่วนเกินนี้ ถูกอยู่กับโครง
และเอาไปใช้ทำอะไร ซึ่งเมื่อพัฒนาขึ้นก็จะเป็นที่
ต้องคุ้นเคยต่อการสร้างความสัมพันธ์ของคนในด้าน
เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง กล่าวโดยสรุปก็คือผู้
วิจารณ์มีความเห็นว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
หนึ่งประเทศโดยอ้อมนั้นอยู่กับความเป็นมาตรฐาน
โครงสร้างในอีกด้านหนึ่งของประเทศนั้นเองเป็นสำคัญ ดังนั้น
ในแง่ของการเลือกใช้เทคนิคและประสบการณ์ที่ประ-
สนับสนุนสำหรับในประเทศหนึ่งมาใช้ก็ควรที่จะทราบ
ถึงความสำคัญของความเป็นมาตรฐานแต่ก็ต้องสังคมของ
ชนด้วย

บทที่ ๓ เป็นบทที่ว่าด้วย การค้า ความเจริญ
เก็บโกทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น หลังจากนี้ ๑๘๕๐-๕๙

จนถึง ๑๙๗๓ เกิดขึ้นพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงโครง
สร้างด้านการผลิต การจ้างงาน การค้าต่างประเทศ
ตลอดจนการลงทุนต่างประเทศอย่างมาก การเปลี่ยน
แปลงในโครงสร้างของผลผลิตของก็เกิดจากการเปลี่ยน
แปลงในโครงสร้างของแรงงาน กล่าวคือมีการเปลี่ยน
แปลงโดยยกย้ายแรงงานจากส่วนที่ช่างกั้นไปสู่ส่วนที่
เจริญกว่า ทำให้โครงสร้างทางการค้าเปลี่ยนไป
ด้วยก็คือ ในบ้ำบันญี่ปุ่นมีอัตราการสั่งเข้าของสินค้า
อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งๆ ที่
ญี่ปุ่นส่งสินค้าอุตสาหกรรมออกตั้งร้อยละ ๔๔.๖ ของ
สินค้าออกหั้งประเทศ (ตารางที่ ๔, หน้า ๒๖) จาก
นั้นผู้อ่านจะได้ทราบถึงว่า ญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่
ขาดแคลนด้านทรัพยากรและไม่สามารถพึ่งตัวเองใน
เรื่องอาหารของทั้งคันและสัตว์ได้อีกด้วย อย่างไรก็
ตามอาจารย์รัตน์カラไได้อธิบายให้เห็นว่าญี่ปุ่นแก้ไข
ปัญหาดังกล่าวได้อย่างไร และที่น่าสนใจมากที่สุด
คือการดัดแปลงนักศึกษา อะราเบ็ตที่สำคัญที่ทำให้
ญี่ปุ่นชื่นเป็นประเทศที่แพ้สัมภาระประเทศหนึ่งสามารถ
พัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างหลังสองครั้งได้อย่างรวดเร็ว

บทที่ ๔ ว่าด้วย การลงทุนของญี่ปุ่นในต่างประเทศ
แม้ว่าโดยทั่วไปแล้วการลงทุนโดยตรงของญี่ปุ่น
ในต่างประเทศจะยังต้องอยู่เมื่อเที่ยบกับประเทศที่เจริญ
ทางเศรษฐกิจมาก ฯ เช่น อเมริกา ยังกฤษ หรือ
เยอรมัน อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าในแต่ละปีญี่ปุ่นมี
การลงทุนในต่างประเทศมากขึ้นเรื่อยๆ (หน้า ๕๔)
ตั้งแต่ปี ๑๙๕๐-๑๙๗๕ การลงทุนส่วนใหญ่ของญี่ปุ่น
อยู่ในทวีปอเมริกา เอเชีย และยุโรปคิดเป็นร้อยละ
๒๕, ๒๓ และ ๑๙ ของปริมาณการลงทุนทั้งหมด
ตามลำดับ (หน้า ๖๑) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศ
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ญี่ปุ่นมีการลงทุน ๓
แบบด้วยกัน คือ เป็นการลงทุนแบบที่ใช้แรงงานมาก
ในการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกเป็นการลงทุนโดยมีคุณค่า
หมายเพื่อบรังับนักลงทุน และเป็นแบบการลงทุนซึ่งมี
คุณค่าอย่างมากเพื่อการพัฒนาทรัพยากร ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว
รูปแบบการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศแถบนี้เป็นแบบ
ที่สอง อย่างไรก็ตามแม้ว่าขนาดการลงทุนของเอกชน
ญี่ปุ่นจะมีขนาดโดยประมาณเที่ยบแล้วเล็กกว่าของ
อเมริกาหรือประเทศทางยุโรปก็ตาม แต่ผู้วิจารณ์คิด

ว่าจุดมุ่งหมายใหญ่ในการลงทุนของประเทศไทยเหล่านี้คงไม่แตกต่างกันมากคือ เป็นการลงทุนเพื่อที่จะแสวงหาประโยชน์จากประเทศไทยที่เข้าไปลงทุนหันในแนวของค่าจ้างแรงงานที่ต่ำและตัดดูน้ำราคากลาง และเป็นไปเพื่อขยายตลาดการค้าของประเทศไทยแม้ กองทัพยังคงอาจารย์รักฟื้นการได้กล่าวถึง การลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทยต่อๆ ไป เนื่องจากเนื่องเพื่อที่จะชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลทางเศรษฐกิจของประเทศไทยญี่ปุ่นที่มีในตอนนี้ ว่าเป็นอย่างไร แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจารณ์แปลกด้วยมากคือ อาจารย์รักฟื้นการไม่ได้กล่าวถึงการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทยแต่ต่อไปก็ ไม่ทราบว่าอาจารย์รักฟื้นการ มีเหตุผลอย่างไร ผู้วิจารณ์คิดว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่ง เพราะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบ้านเราโดยตรง โดยส่วนตัวแล้วผู้วิจารณ์เชื่อว่าข้อมูลการศึกษา ในเรื่องนี้ของไทยนักวิชาชญาณญี่ปุ่นเอง และนักวิชาการเมืองไทยลอกชานก่อตั้งชาติมีอย่างเพียงพอ ทำให้ผู้วิจารณ์มีความรู้สึกว่าหนังสือเล่มนี้ขาดความสมบูรณ์ไปอย่างไม่น่าให้อภัย

บทที่ ๔ บทสุดท้าย เป็นบทที่ว่าด้วยความสำคัญของความช่วยเหลือของญี่ปุ่นทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ แม้ว่าในช่วงแรกของการช่วยเหลือต่อต่างประเทศของญี่ปุ่นจะเป็นเพื่อจ่ายค่าปฏิกรณ์ส่งความและการจ่ายช่วยเหลือ ด้านเศรษฐกิจในการส่งออก แต่ระยะหลังที่เศรษฐกิจญี่ปุ่นเจริญขึ้นอย่างมากลักษณะการช่วยเหลือก็เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์ของรัฐบาลญี่ปุ่นคือ ช่วยด้านการเงินเพื่อการส่งออก และส่งเสริมการพัฒนาแหล่งที่ตั้งของตัวคุณ ซึ่งแน่นอนที่ลักษณะความช่วยเหลือที่ญี่ปุ่นให้มีส่วนสนับสนุนโดยตรงกับความอยู่รอดของญี่ปุ่นเอง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเป็นการยกที่ต่อต้านการได้รับความช่วยเหลือต่อต้านที่จะประสบความสำเร็จแค่ไหน แต่ผู้เขียนก็แห่ที่จะวิเคราะห์ให้เห็นว่าความช่วยเหลือนี้มีผลต่อเศรษฐกิจของห้องประเทศผู้รับและผู้ให้อย่างไรบ้าง รวมทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย เพราะอย่างน้อยอาจจะทำให้ความสามารถที่จะคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตถูกต้องขึ้นจากการเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้บ้าง

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว แม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะมีข้อบกพร่องอยู่บ้างในการเขียนและขาดตอน ที่สำคัญที่

เกี่ยวกับประเทศไทยไปในหลาย ๆ ส่วนก็ตาม แต่หนังสือนี้ก็ได้ให้ความรู้ที่เกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญ ๆ ของเศรษฐกิจญี่ปุ่นอย่างน่าสนใจ ตลอดจนข้อมูลและตัวเลขต่าง ๆ มากมาย สมควรที่นักวิชาการที่ได้รับทุนค้นคว้าและวิจัยน่าที่จะถือเป็นแบบอย่างเรียนเรื่องหนังสือที่ทำองนืออกมาให้ได้อ่านกัน อันจะเป็นการยกกระดับความรู้ของนักศึกษาและมาตรฐานการเรียนรู้ของบรรดาอาจารย์บ้านเรา มากกว่าที่จะเก็บผลงานวิจัย (ภาษาอังกฤษ) ไว้ในตู้โชว์

กนกศักดิ์ แก้วเทพ

ทฤษฎีการสังคมสังเคราะห์ (เล่มที่ ๒)

ยุพา วงศ์ไชย

สมาคมนักสังคมสังเคราะห์แห่งประเทศไทย ๒๕๐๘
๒๐๐ หน้า

ทุกร่องเมื่อพูดถึง “สังคมสังเคราะห์” ก็โดยทั่วไปมักจะหมายถึงการ “ทำงาน หรือการกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่อยู่ในโภคภัณฑ์ทำให้เกิดประโยชน์ให้กับคนอื่น” ความไม่เข้าใจกอร์ปักบความคลื่นเครื่องของวิชาสังคมสังเคราะห์ของ ในตอนแรกเริ่ม จึงมีผลให้มีผู้เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าการทางสังคมสังเคราะห์เป็นเรื่องสามัญทั่วไป และมักจะถือกันว่าเป็นวิชาeasy ที่ไม่ต้องใช้ความคิดในการเรียนรู้ ความคิดเห็นเหล่านี้ทำให้ผู้คนสนใจในวิชานี้น้อย เมื่อเทียบกับวิชาอื่น ๆ พุ่งโดยไม่ยอมค้อมก็คือ ค่านิยมในหมู่นักศึกษาทั่วโลกที่เกี่ยวกับวิชาสังคมสังเคราะห์นั้น นับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างมาก

เพื่อมาระยะหลังนี้เอง ที่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ทั้งในแง่ของความสนใจในหมู่นักศึกษา เหล่าครูอาจารย์ และสาธารณะทั่วไป ผลที่ตามมาคือมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการสอน และการวิจัย ที่มีความลึกซึ้งมากขึ้น และที่สำคัญที่สุด ก็คือมีนักปรัชญาผู้ที่สนใจในวิชานี้อย่างจริงจังซึ่งมานาเกือนทุกมุมโลก แพ้ทางจะพิจารณาแก้ไขเฉพาะในส่วนของประเทศไทย พวกเรามีความภาคภูมิใจกันน้อยมาก อย่างที่เคยพูดกันเสมอว่าบ้านเรามีคุณค่าที่ไม่มีนัก

วิชาการด้านสังคมสงเคราะห์โดย ความจริงก็เป็นเช่นนั้น แต่ถ้าจะเป็นนิมิตรหมายอันดีแล้วก็ได้ที่อย่างน้อย ๆ เรายังคงทำดีมีคุณภาพรู้ในใหม่ที่ได้เรียนพยาบาล พลิกคำหัวเรือคำว่าในสาขาวิชานี้ อย่างไรก็ตามคำราหงสังคมสงเคราะห์ที่พลิกให้ในระยะนี้อาจไม่สมบูรณ์นัก แต่ก็ต้องดูกว่าถ้าหากว่าไม่มีอาชีวศึกษา เสมือนเหตุการณ์นักบุญผู้มุ่งพวนพวน แต่ครั้นไม่สามารถดำเนินไปถึงได้ ก็ได้แต่พอใจอยู่กับมารยาทด้านนั้น ๆ ฉะนั้น

หนังสือทฤษฎีการสังคมสงเคราะห์ ของอาจารย์ขุพา วงศ์ไชย เป็นหนึ่งในบรรดาหลาย ๆ เล่มที่ควรนำมาอ่านถึงในที่นี้ แม้จะเป็นการรวบรวมมาจากเอกสารประกอบการบรรยายวิชา “ทฤษฎีการปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์” ให้แก่นักศึกษาระดับบัณฑิตทางสังคมสงเคราะห์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้นก็จริงอยู่ แต่เราถือว่าขอชมเชยในความอุดมสมบูรณ์ของผู้เขียน ที่อ้อมค้อมเขียนงานน้อกมาสู่ทุกด้าน สำเร็จและใช้ประโยชน์ได้ ว่าโดยเนื้อหาสาระแล้ว หนังสือ ทฤษฎีการสังคมสงเคราะห์ (เล่มที่ ๑) นี้ได้รวบรวมความรู้ทางวิชาการสังคมสงเคราะห์ไว้เป็นเบื้องต้น คือตอนที่หนึ่งเนื่องในการบรรยายเกี่ยวกับลักษณะงานทั่วไปของงานสังคมสงเคราะห์ โดยผู้เขียนได้ชี้แจงถึงทฤษฎีการ ทดลองถึงระบบค่าง ๆ นับว่าควรแก่การอ่านยังนัก ตอนที่สอง เป็นการนัดถึงทักษะค่าง ๆ ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ ผู้เขียนมุ่งที่จะนำเอาทฤษฎีมา 적용กลมกลืนให้เข้ากับการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ตอนสุดท้ายผู้เขียนได้กล่าวถึงทฤษฎีทางสังคมสงเคราะห์โดยนำมากล่าวเป็นเชิงเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างการสังเคราะห์เฉพาะราย การสังเคราะห์กลุ่มชน และการจัดระเบียบชุมชน ถึงแม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะไม่เอื้ออำนวยท่อวัสดุประสังค์ของผู้เขียน และผู้พิมพ์ (สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย) ที่เน้นแต่เน้นอีกในข้อที่ว่า อย่างไรเห็นหนังสือเล่มนี้เป็นประโยชน์ ท่องเทาชันหมุ่มาก ทั้งที่เคยเรียนหรือไม่คุ้นเคยกับวิชาการสังคมสงเคราะห์มาก่อนก็ตาม

กล่าวถึงความนักพร่องคุณเมื่อนำมาอ่านวิสัยที่ผู้เขียนจะหลีกพ้นได้ ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนาผู้เขียน มีความสำเร็จเพียงเล็กน้อยในหลาย ๆ ลักษณะอาทิ เมื่อพิจารณาถึงทฤษฎีแห่งระบบ (system theory) ซึ่ง

ผู้อ่านอ่านแล้วจะได้อะไรใหม่ก็หาไม่ นอกจากความสัมภัยและข้ออ้อที่ใช้หังหนึ่งจะเป็นเพราะผู้เขียนมุ่งจะรักษาสำนวนเดิมในทันทีบันทึกและเก็บความน่า มากกว่าที่จะคิดว่าเป็นภาษาไทยง่าย ๆ ที่คนสามัญอ่านแล้วเข้าใจ ยังไปกว่านั้นเมื่อพิจารณา ไปถึงบทที่ ๓ (ระบบค่าง ๆ ในงานสังคมสงเคราะห์) ผู้อ่านก็จะรู้สึกอิดอกอ้อเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ เมื่อไม่สามารถที่จะเข้าใจทันทีทันใดได้ถูกต้องในเนื้อหาที่ผู้เขียนอ้างไว้อย่างสับสน (หน้า ๖๕) เมื่อกล่าวถึงระบบแห่งนี้อย่าง (Target system)

ประการที่ไปที่ควรติงไว้ให้คิดก็คือ ผู้เขียนมักจะคิดว่าผู้อ่านทุก ๆ คนมีมิสติบัญญาเช่นเดียวกับตน เมื่อเสนอข่าวสารใหม่ ๆ ให้ผู้อ่านรับรู้ เช่น เมื่อพูดถึง outcome goal หรือ method goal (ตอนที่ ๒ ทักษะในการปฏิบัติงาน) ผู้เขียนไม่ได้ให้รายละเอียดไว้เลย ข้าพเจ้าคิดว่าควรท่อไปหากผู้เขียนคิดจะทำประโยชน์ท่อผู้อ่านอย่างจริงใจลงก็ ควรทำสารานุกรมศัพท์วิชาการ ไว้ท้ายเล่ม ซึ่งคาดว่าจะอำนวยประโยชน์ท่อผู้ใช้หนังสือมากยิ่งขึ้น

อีกลักษณะหนึ่งที่ควรชี้นำไว้ในที่นี้ก็คือ การใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย ผู้เขียนมักจะใส่ส่วงเด็บคำภาษาอังกฤษที่คนทั่วไปรู้กันให้ง่ายๆ ไว้ทุกรอย ออาทิ คำว่าคิดก่อ contact (หน้า ๑๐๖) ซึ่งเห็นว่าไม่จำเป็นและไม่คิดว่าเป็นเรื่องของภูมิบัญญาทรงใหญ่ ผิดกับการที่ผู้เขียนไม่ยอมให้ความหมายอะไรไว้เลย เมื่อคำนั้นค่อนข้างยาก เช่น outcome goal (หน้า ๑๐๖) ซึ่งก็ยังไม่ทราบว่าผู้เขียนจะให้เข้าใจว่าอย่างไร

กล่าวโดยสรุปผู้เขียนได้พยายามอย่างเต็มที่จะให้หนังสือเล่มนี้เป็นทั้งคำราหงส์ และสารคดีแก่ผู้สนใจทั่วไป ซึ่งแน่นอนเป็นเรื่องค่อนข้างยาก เพราะหนังสือวิชาการไม่ใช่야หนังสือวิเศษที่ใคร ๆ ก็จะนำไปบันทึก รักษาไว้ก็ได้ในทุกกรณีที่ไหนก็กระนั้นก็เดียวพวงเรา (นักศึกษาและนักสังคมสงเคราะห์) ภูมิใจที่อาจารย์พ. วงศ์ไชย ได้ทำหน้าที่มั่นคงเทคโนโลยีฯ ท่องเที่ยวไปยังท้องทะเลแห่งความลึกซึ้งในวิชาการสังคมสงเคราะห์ แม้นจะยังไม่ถึงที่สุด แห่งความลึกนักคำ

เชษฐ์ชวาล บุญอุก

การประณีตศึกษา
บันลือ พุกษะวัน
ไทยพัฒนาพานิช ๒๕๑๘
๒๒๗ หน้า ๔ บท และ ๖ ภาคผนวก
๔๖ บท

การประณีตศึกษาเป็นรากฐานของการศึกษา เปรียบเสมือนว่าเป็นเสาเข็ม อะนันด์ รัฐกิจ ราชการ ก็พึงชื่นชม ชาวบ้าน ประชาชนคนธรรมดาก็พึงชื่นชมหันมองและให้ความสนใจเกี่ยวกับการประณีตศึกษาให้มากกว่าที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ กระ忽 รัฐกิจได้ให้พงกับหนังสือ “การประณีตศึกษา” ของอาจารย์บันลือ พุกษะวัน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทรงเกี่ยวกับการประณีตศึกษามาอย่างโชกโชน และได้รวบรวมกำลังแรง กำลังสมอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังใจกับความวิริยะอุตสาหะ ทำให้มีหนังสือหรืออาจารย์เรียกได้ว่าเป็นตำรา การประณีตศึกษา ออกมารือกเล่มหนึ่ง ซึ่งก็มีไม่นักอยู่แล้ว

เนื่องจากหนังสือเล่มนี้ เป็นหนังสือในเชิงวิชาการในระดับอุดมศึกษา ฉะนั้นขอขอบพระคุณท่านเจ้า ผู้ทรงสำนักงานศึกษาฯ ที่จะต้องคำนึงถึง กระ忽 ขอให้ข้อพิจารณาเป็นประการ ๆ ทั้งนี้ ก็罢

๑. เนื้อหาครอบคลุมหรือไม่? เรื่องนี้ก็คงขอชู เช่นผู้เขียนน่าจะพิพากษาร่วมกับเนื้อหา ต่างๆ เกี่ยวกับการประณีตศึกษาให้อย่างคิดเห็นแต่ก็ต้องยกเว้นจากการจำกัดความทั่วไปของนักการศึกษาไทยและเทคโนโลยี กลอุก

จนประสบการณ์ทรงของผู้เขียนเอง นำเสนอไว้อย่างก่อนข้างจะสมบรณ์ และยังเสนอแนวความคิดใหม่ซึ่งเป็นที่ยอมรับสำหรับนักการศึกษาและรัฐบาลอีกด้วย คือหลักสูตรแบบบูรณาการ (Integration) ซึ่งบรรยายไว้ในหน้า ๙๙-๑๐ ทรงกับหลักสูตรใหม่ของประณีตศึกษา ที่เริ่มใช้กับชั้นประถมปีที่ ๑ ทั่วประเทศในปีการศึกษา ๒๕๑๙ น ตลอดจนการให้ฟรีในการจัดการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งนั่นบันทึกไว้ในหนังสือ “การประณีตศึกษา” ช่วงจัดอุปกรณ์การเรียน การสอน ฯลฯ

๒. เนื้อหาสอดคล้องหรือไม่?

พิจารณาจากการลำดับเนื้อหา ผู้เขียนสามารถลำดับเนื้อหาได้สอดคล้องกับกล่าวคือ เริ่มทึ่งแต่ความเป็นมา ประชญา พัฒนาการวัยเด็ก หลักสูตร จนถึงการประเมินผล และภาคผนวก แต่กระนั้นคิดว่า ในบทที่ ๔ เรื่อง “แนวโน้มการจัดการเรียนการสอน ระดับประณีตศึกษา” บางตอนควรจะยกมาเป็นบทส่งท้าย เพื่อเป็นการเน้นให้ผู้อ่านเห็นแนวโน้มการจัดการศึกษา ในอนาคตของไทย เช่น ในหน้า ๙๐ ของบทที่ ๔ ผู้เขียนได้เสนอแนะไว้ว่า น่าจะจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ (Integration) ในอนาคตเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ประการ.... (ทรงกับหลักสูตรนี้จะบัน) และในหน้า ๑๐๐-๑๑ แนวความคิดใหม่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และเทคโนโลยีทางการศึกษา (Technology of Education) ซึ่งในปัจจุบันทางด้านการศึกษาที่น่าทึ่งมาก

๓. เนื้อหาอุกต้องหรือไม่?

* กระ忽ได้กล่าวว่า หนังสือเล่มนี้สามารถใช้เป็นกำรได้ อะนันด์ความถูกต้องของเนื้อหาสำคัญมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากผู้เขียนคุกคักล้วงการศึกษา นานประนีตศึกษามาก สังสอนอบรมลูกศิษย์ลูกหามา นับครึ่งไม่ถ้วน ฉะนั้น จึงมีการปรับปรุงเนื้อหาอยู่เสมอ ข้อผิดพลาดจึงมีไม่นักนัก ถึงจะมีบ้างก็เล็กน้อย เช่น ในหน้าที่ ๘ ที่กล่าวว่า “พำนังกรรมมหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย ปี ๒๕๖๐” ความจริงพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงสถาปนา ๒๕๖๐ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ตามหนังสือสารานุกรมไทยฉบับราช

บันทึกยังสถาน เล่ม ๔ และในหน้า ๗๒ ผู้เขียนพอกถึง
สถานการณ์จำลอง (identical elements) และให้ความ
หมายว่า “การจัดสภาพแวดล้อมขึ้น เพื่อโดยจำลอง
สิ่งที่เป็นจริงคล้ายกับการแสดงละคร เพื่อให้ผู้เรียน
รู้สึกเหมือนหนึ่งว่า ตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น
นั้น” เรื่องสถานการณ์จำลองนี้กระผมเคยเรียนตาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา ธรรมนัส อารยธรรม
จำแนกประเภทศึกษา และครุศาสตร์ฯ ทางธรรมชาติ
มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นท่านหนึ่งที่รู้เรื่องนี้ดี พ.ศ.๕๖.
ทิศนา ชี้แจงให้ทราบว่า คำว่าสถานการณ์จำลองนี้
จะทรงกับ คำในภาษาอังกฤษว่า *Simulation* ซึ่งคุณ
จำกัดความจากพจนานุกรมการศึกษา (Dictionary of
Education) ของ Good ให้คำจำกัดความว่าสถานการณ์
จำลอง “เบื้องการจัดการเรียนการสอนให้มีสภาพการณ์
วัสดุปกรณ์ ใกล้เคียงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด
เท่าที่จะทำได้” (microteaching) ไม่เหมือนกับแสดง
ละครของนิสิตศึกษาครุ และยกตัวอย่างเช่นการ
สอนแบบจุดภาค ซึ่งจำลองให้ใกล้เคียงกับสภาพ
ความเป็นจริง แต่ใช้จำนวนผู้เรียนกลุ่มเล็ก ๆ เพียง
๕-๑๐ คน

๔. ความห่าง่ายของเนื้อหาเหมาะสมหรือไม่?

ผู้ที่สนใจอ่านหนังสือเล่มนี้ กระผมเชื่อว่าคงจะ
ต้องเป็น นิสิต นักศึกษา ครุ อารย์ นักการศึกษา
มากกว่าบุคคลอาชีพอื่น เพราะฉะนั้น เนื้อหา ศัพท์
เทคนิค (Technical Term) ต่าง ๆ ก็ ที่อาจจะทำ
ให้ผู้อ่านสงสัยขึ้นใจ ผู้เขียนได้วางเล็บคำภาษาอังกฤษ
ไว้ก่อนเพื่อทำให้สามารถค้นหาคำหรือข้อความที่สง-
สัยให้กระจงได้ และผู้เขียนเองก็มีลักษณะการเขียนที่คิด
ใช้ภาษาที่ทำให้เข้าใจง่าย โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นประสบ
การณ์กรงของผู้เขียน ยกเว้นบางตอนที่ผู้เขียนอธิบาย
สั้นเกินไป และยกตัวอย่างน้อยไป เช่น กรรมศาสตร์
แบบอุปนัย (Inductive Logic) และตรรกศาสตร์
แบบนิรนัย (Deductive Logic) ในหน้าที่ ๓๔ ถ้าจะ
ยกตัวอย่างให้กระจงชักมากกว่านี้จะทำให้ผู้อ่านเข้า

ใจมากยิ่งขึ้น และในหน้า ๑๓๙-๑๔๑ ผู้เขียนควรจะ
ยกตัวอย่างคำศัพท์ที่เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
(Behavioral objectives) ให้ไว้มาก ๆ ก็จะเป็นการคี
แก่ผู้ศึกษาค้นคว้าอย่างยิ่ง

๕. สำหรับเรื่องตารางแผนภูมิและกราฟ ส่วน
ใหญ่นำเสนอไว้ให้ที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น แต่ถ้า
ในภาคผนวกจะมีกราฟแผนภูมิระบบการศึกษาของ
ประเทศไทย ทั้งในด้านประชาธิปไตย ดังคณิตม
และคอมพิวเตอร์ ไว้ให้ผู้อ่านได้พิจารณาเปรียบเทียบ
ถ้ายังจะเป็นการคีและกระผมคิดว่าเกี่ยวกับพัฒนาการ
ของเด็กควรจะมีภาพประกอบการพัฒนาการแต่ละชั้น
เด็กจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรจะทำให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

สรุปแล้วหนังสือ “การประดิษฐ์ศึกษา” ของ
อาจารย์ บุญลือ พฤกษาวัน เล่มนี้ใช้เป็นกำราบได้ดี
เพราแผลงของข้อมูลที่อ้างอิงตลอดจนประสบการณ์
ของผู้เขียนทั้งค้านวิชาการ และการบริหาร ทันสมัย
น่าเชื่อถือ เน茫ะสำหรับนิสิต นักศึกษา ครุ อารย์
นักการศึกษาและผู้สนใจการประดิษฐ์ศึกษา ได้ค้นคว้า
ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างมาก และเนื่องจาก
ในปีการศึกษา ๒๕๒๐ นี้ให้มีการเปลี่ยนหลักสูตรใหม่
ทั้งประดิษฐ์ศึกษาและมัธยมศึกษา กระผมได้ทราบมาว่า
อาจารย์บันลือ พฤกษาวัน กำลังปรับปรุง “การประ
ดิษฐ์ศึกษา” ให้ทันกับเหตุการณ์ และหลักสูตรนี้จะบัน
ชึ่งคิดว่าในไม่ช้า ท่านผู้สนใจเรื่องของการประดิษฐ์
ศึกษาคงจะได้ก้อนรับกำราการ ประดิษฐ์ศึกษาที่ทันสมัย
และสมบูรณ์แบบยิ่งอีกเล่มหนึ่งเป็นแน่

สุดท้ายนี้ กระผมขอวิงวอน ท่านเจ้าของสำนัก
พิมพ์ กรุณาเห็นใจผู้ที่จะศึกษาเรื่องการประดิษฐ์ศึกษา
ด้วย เพรราะส่วนใหญ่คงจะเป็นนิสิตนักศึกษาครุ และ
เพื่อนครุที่สนใจการประดิษฐ์ศึกษาซึ่งคุณลักษณะ
แล้วนั้นจะมีฐานะปานกลางหรือไม่สู้จะคืนนัก ถ้าจะ
กำหนดคราค่าให้ถูกกว่านี้จะเป็นการช่วยเหลือพร้อมที่
วิชาการค้านการประดิษฐ์ศึกษาให้แพร่หลายได้มากยิ่ง
ขึ้น.

เทพดสกุล บุญชานนท์
ศาสตราจารย์ครุศวนสุนันทา